# YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
22 päivänä lokakuuta 1998 *

Asiassa C-184/96,

**Euroopan yhteisöjen komissio**, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Hendrik van Lier ja oikeudellisessa yksikössä toimiva kansallinen virkamies Jean-Francis Pasquier, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

**Ranskan tasavalta**, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö Catherine de Salins ja saman osaston ulkoasiainsihteeri Gautier Mignot, prosessiosoite Luxemburgissa Ranskan suurlähetystö, 8 B boulevard Joseph II,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisia velvoitteitaan antaessaan 9.8.1993 asetuksen nro 93-999 hanhenmaksavalmisteista ottamatta huomioon komission yksityiskohtaisessa lausunnossa ja perustellussa lausunnossa vastavuoroisesta tunnustamisesta esitettyjä näkökohtia,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. J. G. Kapteyn sekä tuomarit G. F. Mancini, J. L. Murray (esittelevä tuomari), H. Ragnemalm ja R. Schintgen,

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Ranskan hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston ulkoasiainsihteeri Philippe Lalliot, ja komission, asiamiehenään Jean-Francis Pasquier, 1.7.1997 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.10.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

**tuomion**

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 31.5.1996 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisia velvoitteitaan antaessaan 9.8.1993 asetuksen nro 93-999 hanhenmaksavalmisteista (jäljempänä asetus) ottamatta huomioon komission yksityiskohtaisessa lausunnossa ja perustellussa lausunnossa vastavuoroisesta tunnustamisesta esitettyjä näkökohtia.

2 Ranskan viranomaiset ilmoittivat 31.10.1991 komissiolle Ranskan maataloustuotteiden säilöntätekniikkakeskuksen (Centre technique de la conservation des produits agricoles) hanhenmaksavalmisteita koskevasta säädösehdotuksesta teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annetun neuvoston direktiivin 83/189/ETY (EYVL L 109, s. 8) mukaisesti.

3 Tähän ehdotukseen perehdyttyään komissio esitti 1.2.1992 päivätyssä yksityiskohtaisessa lausunnossaan vastustavansa ehdotusta, koska siinä varattaisiin sarja myyntinimityksiä sellaisille hanhenmaksavalmisteille, jotka laadultaan ja koostumukseltaan vastaisivat tiettyjä samassa asetuksessa säädettäviä vaatimuksia sekä koska säädökseen ei sisältyisi määräyksiä muissa jäsenvaltioissa laillisesti markkinoitujen tuotteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta.

4 Ranskan viranomaiset ilmoittivat komissiolle 5.5.1992 päivätyllä kirjeellään aikovansa pääosin pitäytyä myyntinimitysvarauksissaan.

5 Komissio muistutti 3.7.1992 päivätyllä kirjeellä Ranskan viranomaisia välttämättömyydestä sisällyttää säädösehdotukseen määräykset vastavuoroisesta tunnustamisesta.

6 Ranskan viranomaiset ilmoittivat 18.3.1993 päivätyllä kirjeellä olevansa eri mieltä tällaisten määräysten lisäämisestä säädösehdotukseen.

7 Ranskan viranomaiset antoivat 9.8.1993 asetuksen, jossa varataan sarja myyntinimityksiä käytettäväksi sellaisista hanhenmaksavalmisteista, joista kukin vastaa koostumukseltaan ja laadultaan sille tässä asetuksessa erikseen säädettyjä vaatimuksia. Asetus koskee muun muassa seuraavia nimityksiä: hanhenmaksa kokonaisena, hanhenmaksa ja hanhenmaksa paloina — joko hanhesta tai ankasta valmistettuna —, maksajäädyke, maksamedaljonki tai maksapatee, maksatäyte ja maksapasteija — joko hanhesta, ankasta tai niistä molemmista valmistettuina. Asetuksessa säädetään

kunkin puheena olevan tuotteen osalta sen vähimmäishanhenmaksapitoisuudesta sekä siihen käytettäviksi sallituista aineksista. Lisäksi asetuksessa määritetään kaikille siinä tarkoitetuille tuotteille niiden suurin sallittu sakkaroosi- ja maustepitoisuus, tuotteita suojaavien rasvojen, homogenointiaineiden ja/tai veden suurimmat sallitut prosentuaaliset osuudet, ylin sallittu kosteusaste sekä tuotteiden ulkoasua ja pakkausta koskevat erityisvaatimukset. Asetuksessa ei ole määräyksiä vastavuoroisesta tunnustamisesta.

8 Asetuksen 1 §:ssä kielletään asetuksessa tarkoitetuilla nimityksillä varustettujen hanhenmaksavalmisteiden, jotka eivät ole asetuksen säännösten mukaisia, hallussapito niiden myyntiä tai vastikkeetonta luovuttamista varten. Jostakin toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevia hanhenmaksavalmisteita, jotka vastaavat tämän valtion lainsäädäntöä, saa näin ollen markkinoida Ranskan alueella asetuksessa tarkoitetuilla nimityksillä ainoastaan, jos nämä valmisteet vastaavat tässä asetuksessa niiden hanhenmaksapitoisuudelle ja tuotantomenetelmille säädettyjä edellytyksiä. Jollei näin ole, niitä saa markkinoida muilla kuin asetuksessa tarkoitetuilla nimityksillä.

9 Komissio lähetti 24.10.1994 Ranskan viranomaisille perustellun lausunnon, jossa se edelleenkin katsoi Ranskan lainsäädännön olevan edellä tarkastelluilta osin ristiriidassa perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa. Komissio myös kehotti Ranskan tasavaltaa toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa lausunnon tiedoksiantamisesta.

10 Ranskan hallitus katsoi 16.1.1995 päivätyssä kirjeessä, että komission kannanotot eivät olleet pitäviä.

11 Näissä oloissa komissio on nostanut nyt esillä olevan kanteen.

12 Kanteessaan komissio katsoo, että asetuksessa tarkoitettujen myyntinimitysten käytön edellytyksiksi asetetut hanhenmaksavalmisteiden laatua ja koostumusta koskevat vaatimukset saattavat rajoittaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta.

13 Komissio arvostelee Ranskan tasavaltaa lisäksi siitä, että se ei ole sisällyttänyt asetukseen määräyksiä vastavuoroisesta tunnustamisesta, minkä nojalla Ranskan alueella olisi ollut sallittua markkinoida sellaisia hanhenmaksavalmisteita, joita jo laillisesti markkinoidaan jonkin muun jäsenvaltion alueella. Komissio kuitenkin myöntää, että tällaisen määräyksen olemassaololla ei olisi ollut välitöntä merkitystä, koska muissa maissa ei ollut vastaavaa lainsäädäntöä ja koska yhteisön muut valmistajat olisivat todennäköisesti noudattaneet Ranskan määräyksiä. Komissio korostaa vielä, että vaikka muiden jäsenvaltioiden hanhenmaksavalmisteiden tuotanto toistaiseksi onkin vähämerkityksellistä, se kasvaa jatkuvasti.

14 Ranskan hallitus painottaa, että väite sen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä on hyvin teoreettinen ja olettamustenvarainen, kun otetaan huomioon hanhenmaksatuotannon vähäisyys muissa jäsenvaltioissa, hanhenmaksavalmisteita koskevien erityissäännösten puuttuminen näistä muista jäsenvaltioista sekä niistä peräisin olevien tuotteiden yleinen vastaavuus Ranskan määräysten kanssa.

15 Tältä osin on syytä todeta, että muissakin jäsenvaltioissa kuin Ranskassa tuotetaan hanhenmaksaa, vaikka tuotanto onkin vähäistä, ja että osa siitä tuodaan Ranskaan.

16 Joka tapauksessa on huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974, Kok. 1974, s. 837; Kok. Ep. II, s. 349, 5 kohta) perustamissopimuksen 30 artiklan kielto kohdistuu kaikkiin kauppaa koskeviin jäsenvaltioiden säännöksiin, jotka voivat rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti, tosiasiallisesti tai mahdollisesti.

17 Tämä määräys on näin ollen sovellettavissa paitsi tiettyjen säännösten tosiasiallisiin myös niiden mahdollisiin vaikutuksiin. Sitä ei voida jättää huomiotta sillä perusteella, että tähän mennessä ei ole esiintynyt yhtään konkreettista tapausta, jolla olisi ollut yhteyksiä johonkin toiseen jäsenvaltioon (ks. tämänsuuntaisesti yhdistetyt asiat C-321/94—C-324/94, Pistre ym., tuomio 7.5.1997, Kok. 1997, s. I-2343, 44 kohta).

18 On näin ollen katsottava, että kansalliset säännökset, joissa kielletään markkinoimasta tietyllä nimityksellä jostakin toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevaa tuotetta, joka vastaa tämän jäsenvaltion lainsäädännössä, vaikkakaan ei kaikilta osin ensiksi mainitussa sääntelyssä asetettuja vaatimuksia, saattavat ainakin mahdollisesti rajoittaa valtioiden välistä kauppaa.

19 Ranskan hallitus esittää lisäksi, että asetus on joka tapauksessa perusteltavissa kuluttajansuojaan sekä petosten torjuntaan liittyvien pakottavien vaatimusten avulla ja että asetuksen sisältö on oikeassa suhteessa näihin vaatimuksiin.

20 Kuluttajansuojan osalta Ranskan hallitus korostaa erityisesti, että tiettyjen nimitysten käyttöä on säänneltävä, jotta kuluttajilla olisi mahdollisuus saada tietoonsa tuotteiden todellinen laatu ja jotta heidän tehokas suojaamisensa täten varmistettaisiin.

21 Tältä osin on painotettava, että on oikeutettua antaa kuluttajille, jotka katsovat tietyistä raaka-aineista valmistetuilla tai tietyn pitoisuuden jotakin niille luonteenomaista ainesta sisältävillä tuotteilla olevan erityisiä ominaisuuksia, mahdollisuus tehdä valintansa tämän arviointiperusteen mukaan.

22 Tämä tavoite on kuitenkin saavutettavissa muillakin keinoin kuin varaamalla tietyt myyntinimitykset vain niille tuotteille, joilla on tiettyjä ominaisuuksia; tällaisten muiden keinojen kuten myytävän tuotteen varustamisen sen laatua ja ominaisuuksia kuvaavilla asianmukaisilla myyntipäällystemerkinnöillä tulee rajoittaa vähäisemmässä määrin sellaisten jostakin toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien tuotteiden markkinointia, jotka vastaavat tämän jäsenvaltion lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia (ks. tämänsuuntaisesti asia 178/84, komissio v. Saksa, tuomio 12.3.1987, Kok. 1987, s. 1227, 35 kohta).

23 Petosten torjuntatarpeeseen liittyvän argumentin osalta on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin ei asiassa 286/86, Deserbais, 22.9.1988 antamassaan tuomiossa (Kok. 1988, s. 4907, 13 kohta) sulkenut pois sitä, että jäsenvaltiolla on mahdollisuus edellyttää asianomaisia muuttamaan jonkin elintarvikkeen nimitystä silloin, kun tietyllä nimityksellä varustettu tuote on koostumukseltaan tai valmistustavaltaan siinä määrin erilainen kuin yhteisössä tällä samalla nimityksellä yleisesti tunnetut tavarat, ettei tuotteen ole katsottava kuuluvan niiden kanssa samaan tuoteryhmään.

24 Jonkin tavaran markkinointia ei kuitenkaan ole oikeutta kieltää yksinomaan sillä perusteella, että tämä tavara ei kaikilta osin vastaa eräiden tietyllä nimityksellä varustettujen elintarvikkeiden koostumusta koskevia kansallisen lainsäädännön vaatimuksia.

25 Toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla tosin on oikeus valvoa valmisteita sen tarkistamiseksi, että raaka-aineita ja valmistusmenetelmiä koskevat myyntipäällystemerkintöjen tiedot pitävät paikkansa, sekä saattaakseen oikeudelliseen vastuuseen sellaisen elintarvikkeen markkinoijat, josta käytetään kansallisessa lainsäädännössä säänneltyä nimitystä, vaikka elintarvike on sisällöltään siinä määrin erilainen, että sen markkinointi on todettavissa petolliseksi. Tämä mahdollisuus koskee kuitenkin vain tilanteita, joissa jostakin toisesta jäsenvaltiosta peräisin oleva elintarvike, joka

vastaa tämän jäsenvaltion lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia, merkittävästi poikkeaa asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä sille asetetuista vaatimuksista.

26 Vaara siitä, että jostakin toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevasta hanhenmaksavalmisteesta, joka vastaa tämän jäsenvaltion lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia, käytetään asetuksessa tarkoitettua nimitystä, vaikka tämä tuote ei aivan tarkoin vastaakaan asetuksen vaatimuksia hanhenmaksapitoisuutensa tai valmistusmenetelmänsä suhteen, ei sinänsä oikeuta täydelleen kieltämään tällaisen tuotteen markkinointia Ranskan alueella petosten torjumiseksi.

27 Tämän johdosta asetuksen sisällön ei ole katsottava olevan oikeassa suhteessa petosten torjumisvaatimukseen.

28 Edellä esitetyillä perusteilla on todettava, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisia velvoitteitaan antaessaan asetuksen sisällyttämättä siihen määräyksiä jostakin toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien tuotteiden, jotka vastaavat tämän jäsenvaltion lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia, vastavuoroisesta tunnustamisesta.

## Oikeudenkäyntikulut

29 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Ranskan tasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

**1) Ranskan tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisia velvoitteitaan antaessaan 9.8.1993 asetuksen nro 93-999 hanhenmaksavalmisteista sisällyttämättä siihen määräyksiä jostakin toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien tuotteiden, jotka vastaavat tämän jäsenvaltion lainsäädännössä asetettuja vaatimuksia, vastavuoroisesta tunnustamisesta.**

**2) Ranskan tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Kapteyn Mancini Murray

Ragnemalm Schintgen

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä lokakuuta 1998.

R. Grass P. J. G. Kapteyn

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja